

Jos minulla on C-hepatiitti

C-hepatiitti on sairaus. Sitä ei tarvitse hävetä, kuten ei muitakaan sairauksia. Sitä voidaan hoitaa lääkityksellä ja ehkäistä viruksen leviämistä. C-hepatiittitartunnan saaneet voivat yleensä elää normaalia elämää.

Jos sinulla todetaan C-hepatiittitartunta, on tärkeä huolehtia itsestä ja muista. On tärkeää suojata muut ihmiset niin, ettei verikontaktia pääse syntymään. C-hepatiitti tarttuu harvoin arjessa. Se ei tartu ruokailuvälineiden, lelujen ja saniteettitilojen välityksellä. Haavojen hoitaminen, terveysiteiden huolellinen hävittäminen sekä omat hygieniavälineet kuten hammasharja ja partahöylät ovat kuitenkin tärkeitä. Sukupuoliyhteydessä on syytä kiinnittää huomiota huolelliseen suojautumiseen. Alkoholin, lääkkeiden ja huumeiden käyttö rasittavat maksaa. Terveystieteiden henkilöille on hyvä aina kertoa C-hepatiittitartunnasta. Heillä on vaihtoehtoisuus.

Vaadi hoitavalta lääkäriltäsi riittävästi tietoa C-hepatiitin hoidosta. Lisätietoa saat myös Munuais- ja maksaliitosta. Sen kautta voit tavata muita samassa tilanteessa olevia.

Munuais- ja maksaliitto

Munuais- ja maksaliitto tukee sairastuneita ja elinsiirron saaneita sekä heidän läheisiään. Jäsenyhdistyksissä voi tavata muita saman kokeneita. Liittoon kuuluu 20 jäsenyhdistystä, joissa on yhteensä 6000 henkilöjäsentä. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä kuka tahansa toiminnasta kiinnostunut. Liittyminen on paras tapa tukea liiton ja yhdistyksen tavoitteita ja toimintaa.

Tietoa

Sairauteen sopeutuminen vaatii tietoa ja uusien asioiden oppimista. Liitto jakaa luotettavaa tietoa munuais- ja maksasairauksista ja niiden hoidosta sekä elinsiirroista. Liitto tekee sairastuneiden tilannetta tunnetuksi ja poistaa ennakkoluuloja.

Toivoa

Liitto välittää vertaistukea ja mahdollisuuden jakaa kokemuksia. Vapaaehtoistoiminta lisää omaa ja läheisten hyvinvointia sekä luo yhteenkuuluvuutta. Yhdistys antaa elämän suurissa muutoksissa ystävyyttä ja paikan toimia.

Tukea

Muuttunut elämäntilanne vaatii uusia keinoja selviytyä arjesta. Liitto tukee kuntoutumista, järjestää sopeutumisvalmennuskursseja ja antaa neuvoja sosiaaliturvasta. Yhdistyksen virkistystapahtumissa huvi ja hyöty yhdistyvät.

Munuais- ja maksaliitto

Kumpulantie 1A, 6. krs, 00520 Helsinki
050 3415 966 (klo 10–14)

www.musili.fi

Esitteen painatusta tukee

abbvie

www.musili.fi • www.munuainen.fi • www.maksa.fi

VOIKO MINULLA OLLA C-HEPATIITTI?

Älä sulje silmiäsi C-hepatiitilta

Munuais- ja maksaliitto tukee sairastuneita ja elinsiirron saaneita sekä heidän läheisiään. Liitto jakaa luotettavaa tietoa sairauksista ja niiden hoidosta. Jäsenyhdistyksissä voi tavata muita saman kokeneita.

www.musili.fi • www.munuainen.fi • www.maksa.fi

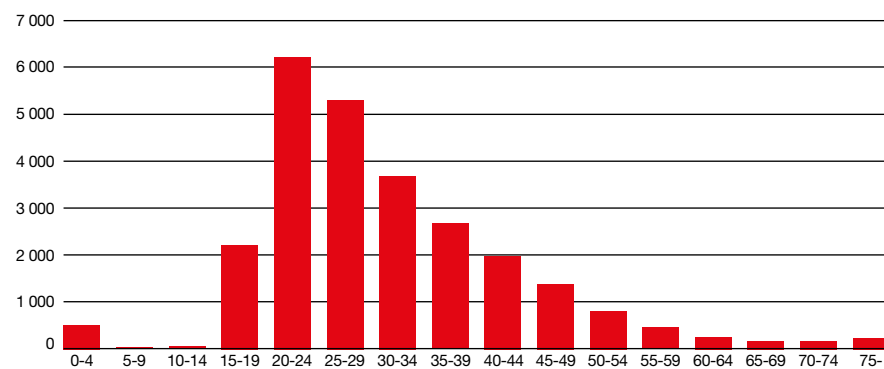
Mikä C-hepatiitti on?

C-hepatiitti on viruksen aiheuttama maksatulehdus, joka tarttuu verikontaktissa. C-hepatiittitartunnan saaneista suurin osa jää pysyvästi viruksen kantajiksi. C-hepatiittivirusta vastaan ei ole rokotetta eikä sitä vastaan synny immuniteettia.

Monella tartunta jää alkuvaiheessa havaitsematta. Akuutti C-hepatiitti voi olla oireeton pitkiäkin aikoja. Vain noin joka neljännellä tartunnan saaneella on oireita, kuten lievää pahoinvointia, lihassärkyä, niveloireita tai kuumeilua. Suomessa C-hepatiittia sairastaa noin 30 000 henkilöä, osa heistä tietämättään. Vuosittain Suomessa todetaan 1000–1200 uutta tartuntaa. Eniten uusia tartuntoja on nuorilla, sosiaalisesti aktiivisilla ihmisillä. Hoitamattomana C-hepatiitti muuttuu krooniseksi 85 prosentilla tartunnan saaneista. Krooninen C-hepatiitti voi aiheuttaa maksavaurioita, jotka edetessään voivat olla hengenvaarallisia.

Tartunnan on voinut saada esimerkiksi ennen vuotta 1990 tehdyssä verensiirrosta. Myös sterilioimattomat tatuointivälineet sekä neulat, ruiskut ja muut huumeiden pistämiseen käytettävät tarvikkeet voivat olla tartunnan lähde. Terveystieteiden tutkimuksessa vahingossa tapahtuneet viillot ja pistokset C-hepatiitin kantajaan käytetyillä välineillä voivat aiheuttaa tartunnan. Äidistä tartunta voi siirtyä lapseen raskauden tai synnytyksen yhteydessä.

Eniten C-hepatiittitartuntoja todetaan nuorilla, sosiaalisesti aktiivisilla ihmisillä.

Todetut C-hepatiittitartunnat ikäryhmittäin Suomessa 1995–2013. Tartuntatautirekisteri, THL.

Voiko minulla olla C-hepatiitti?

Jos epäilet saaneesi C-hepatiittitartunnan, hakeudu testeihin. C-hepatiittia testataan muun muassa terveyskeskuksissa, työterveysluolossa ja yksityisillä lääkäriasemilla. Testeissä voi myös käydä anonymisti terveysneuvontapisteissä.

C-hepatiittitartunta tutkitaan verikokeella. Verestä määritettävät vasta-aineet näkyvät testeissä 3–6 kuukauden kuluttua mahdollisesta tartunnasta. Vasta-aineet pysyvät positiivisina vaikka C-hepatiitti muuttuisikin oireettomaksi.

C-hepatiittitestissä kannattaa käydä, jos

- olet saanut verensiirron tai hyytymistekijävalmisteita Suomessa ennen vuotta 1990.
- olet ollut terveydenhuollon toimenpiteessä maassa, jossa terveydenhuollon hygieniä on puutteellista.
- olet vahingossa altistunut verelle, josta on riski saada tartunta.
- olet ottanut tatuoinnin, lävistyksen tai akupunktiohoitoa paikassa, jossa välineitä ei ole steriloitu.
- olet pistänyt lääkkeitä sterilioimattomilla välineillä.
- käytät tai olet joskus kokeillut huumeita pistämällä.
- olet ollut seksisuhteessa C-hepatiittivirusta kantavan kanssa.
- äidilläsi on ollut C-hepatiitti, kun olet syntynyt.

C-hepatiitin seulonta ja hoito

Suomessa on noin 30 000 C-hepatiittitartunnan saanutta. Infektion saaneista 85 prosentille kehittyy krooninen hepatiitti. Heistä 75 prosentilla maksa-arvot ovat vaihtelevasti koholla. Viidesosalle tähän ryhmään kuuluvista kehittyy maksakirroosi, joka voi edetä maksasyöväksi.

C-hepatiittitartunnan varhainen toteaminen ja hoito estävät uusien tartuntojen leviämistä. Suomessa on perinteisesti hoidettu infektiota riippumatta siitä, onko sairaus edennyt kirroosiin. Varhain aloitettu hoito parantaa ennustetta ja on kustannustehokasta: kirroosiin ja sen komplikaatioiden hoito sekä mahdollinen maksansiirto lisäävät kustannuksia. Se vähentää myös tartunnan saaneen henkistä painetta.

Perinteiset hoidot ovat olleet käytössä jo 1990-luvulta alkaen. Ne ovat olleet huonosti siedettyjä, ja niihin on liittynyt paljon sivuvaikutuksia, kuten psyykkisiä ongelmia, verenkuvanmuutoksia, ihottumaa sekä lisääntynyttä infektioriskiä. Myöskään hoitojen tulokset eivät ole olleet erityisen hyviä. Pari vuotta sitten vaikeimmin hoidettavissa olevan genotyypin 1 -infektion hoitoon tuli kolmoishoito. Myös tähän lääkitykseen on liittynyt paljon sivuvaikutuksia.

Lähi vuosina C-hepatiitin hoitoon on tulossa uusia tehokkaita ja paremmin siedettyjä lääkkeitä. Hoidon tavoitteena on hävittää virus pysyvästi verestä ja estää maksavaurion syntyminen tai pysäyttää sen eteneminen sekä säilyttää tartunnan saaneen työkyky. Hoito edellyttää sitoutumista eikä se anna immuniteettia uutta tartuntaa vastaan. Alkuvaiheessa tavoitteena on löytää uusista hoidoista eniten hyötyvät potilaat, esimerkiksi ne, joiden sairaus on edennyt pitkälle tai jotka odottavat maksansiirtoa tai ovat jo saaneet maksansiirron. Hoitoa voidaan tarjota myös niille, jotka eivät ole sietäneet vanhoja hoitoja. Uudet hoidot ovat todennäköisesti jonkin verran kalliimpia. Hoidon kokonaiskustannus ei välttämättä muodostu korkeammaksi, koska hoitoaika on lyhyempi ja tulokset oletettavasti parempia.

C-hepatiittivasta-aineet tulisi aina tutkia verestä, jos maksa-arvot ovat koholla, tai epäillä, että tartunta on ollut mahdollinen jossain elämän vaiheessa. Kun uusista hoidoista saadaan lisää kokemuksia, ja ne täyttävät odotukset, voidaan harkita seulonnan ulottamista uusiin ryhmiin.

Perttu Arkkila
dosentti, gastroenterologi, HYKS